

اقتصاد سینما و مصائب آن

یاسر سماوات- سینما، همان هنر هفتم‌مادگار... همه جای گیتی از آن به صنعتی پولساز تعبیر می‌شود. گاه دست‌مایه جنگ سرد می‌شود و گاه به بیان تاریخ جهان (دیگران) می‌پردازد. در هزاره سوم سینما نقشی متغیرتر از قرن بیستم دارد. حالا در این هزاره و شاید سال‌های پیش از قرن بیست و یکم، سینمای پیش از آنکه هنر نامیده شود، در قالب صنعتی عظیم، درآمدزا و مدرن به چهل‌تایی عرضه می‌شود.

سیر تکوین این پدیده عصر جدید، از سینمای سلامت‌باباز بکر و کارگردانی افسانه‌ای مانند چارلی چاپلین تا زمانی که صدای آن راه‌یافت و سینمای انسان عصر حاضر گفتمانی مونولوگ برقرار کرد، مقوله‌ای بود که همواره بر درآمدزایی تأکید داشت. استودیوهای بزرگ، پروژه‌های عظیم، روایت داستان‌ها در ژانرهای گوناگون، خلق شخصیت‌های ماندگار که انسان‌های عصر مدرن را با هر نظر گاه، به سمت خود می‌کشاند. گاه حتی قوی‌تر از جاذبه، در ست‌شبهه‌منت‌برمودا تأدیمی هر از گاهی خود را در قالب قهرمانان فیلم‌ها پیوند، با آن‌ها زندگی کند و آرزوهای بر باد رفته‌اش در سرزمینی خیالی روی پرده نقره‌ای جان بگیرد. شاید این زیباترین اشتباه بشر امروزی باشد.

سینما چنان قدرتی بر اذهان مردم داشت که بسیاری از انسان‌ها در ناخودآگاه خود شخصیت‌های سینمایی را نه مجازی که زنده و حقیقی می‌پندارند. اداره پست لندن هر سال نامه‌های متعددی به نشانی خیابان پیکر شماره 221B در بافت می‌کند! اخلاص شخصیت فراموش‌نشده ادبیات و سینمای پلیسی «شرلوک هولمز» که ناسال‌ها پیش وجود خارجی نداشت و شهر داری لندن مجبور به ساخت موزه شرلوک هولمز به این نشانی شد. این اوج باورپذیری شخصیت‌ها و روایت‌ها داستانی-سینمایی را در اذهان عمومی مردم همه جهان تأیید می‌کند. پس همه جای دنیا آن‌ها را هالیوود سالن‌های تاریک می‌شود تا ساعتی خوبستن خویش را فراموش کند و سوار توسن خیال شوند، به دست‌یافتنی‌ترین آرزوهایشان برسند. انسان عصر مدرن، انسان عصر بحران روابط بین‌افردی و تک‌گرایی، حاضر است برای این اتفاق، برای گریز از زندان ذهن فرسوده و دغدغه‌مندش در عصر ملاتین و براده و آهن، حتی بهایی زیاد بپردازد.

هر اتسافی در هر موقعیت و منصبی از این قلعه مستثنی نیست اما هنر هفتم در ایران مدت‌هاست دچار رکود عجیب اقتصادی و بحران از نازل شاخصه فروش فیلم در گیشه شده است. صد البته که در فستیوال‌های مطرح که گل‌سرسید آن‌ها جشنواره فیلم فجر است، دست‌کم برای چند روز خطرات دوران طلایی فیلم‌های پر فروش سینمای ایران برای اهالی سینما، به ویژه موخاکستری‌ها تداعی می‌شود. روزهایی که مردم برای دیدن فیلم‌ها صف می‌یستند و ساعت‌ها منتظر خرید بلیت بودند... ادامه این داستان را در گفت‌وگوی روزنامه صبا با سیدامیر پروین حسینی، تهیه‌کننده نام‌آشنای سینمای ایران که فیلم‌های اخیرش در سینما گیشه خوبی داشته است و در نمایش خلگی هم موفق بوده و نظر گلهش کلاماً مخالف رکود اقتصاد سینمای ایران است، بخوانید.

است. تأکید من بر جذب مخاطب است.

حتی با چند برابر شدن بهای بلیت‌ها؟

به نظرم منظور شما اینجا صرفاً درباره سینماست. خوب شما باید تگاهی کلی داشته باشید. پله‌های بلیت هم بالا می‌رود، درست به همان تسیت که تورم ظهور می‌یابد. شما باید این تسیت را در نظر بگیرید. هر چه تورم افزایش داشته باشد به همان تسیت هم پله‌های بلیت‌ها بالا می‌رود و این تسیت چیزی تسیت که آن را نادیده بگیرید هم ولی حرف من این است که شما باید به یک تسیت مخاطب رایج سینما بیاورید. فیلم‌های خوب همیشه پر مخاطبند.

فکر نمی‌کنید اگر آن فیلم‌ها در شبکه‌های خانگی هم غیر از کرونا می‌دید بر علت شد تا فروش فیلم‌ها در گیشه‌ها فروغ همیشگی را نداشته باشند؟

می‌کردیم و اتفاقاً خیلی هم پرکار بودیم اما یا شیوع پدیده کرونا ما جرقه کرد و این پدیده تأثیر خود را نه تنها بر سینمای ایران که بر سینمای کل دنیا گذاشت و نمی‌توان منکر آن شد.

یعنی تمام کارهای شما پر فروش بودند؟

ببینید منظور اصلی جذب مخاطب است. برای نمونه فیلم «خجالت‌تکش» یا بودجه‌ای که صرف آن کردیم و سرمایه‌گذاری که روی این اثر شد، کار موقتی از آب درآمد و مخاطبان متعددی داشت. همینطور ما فیلم «آینه یغل» را هم تولید کردیم و باید دید به تسیت سرمایه‌گذاری چه بازخوردی در اقبال عمومی گرفتیم. به هر حال می‌توانم بگویم کلاً ما کار کم‌فروش نداریم! دفتر ما همواره کارهای پربیننده و موقتی ارائه کرده‌اند که مخاطب خود را پیدا کرده

آقای پروین حسینی! با توجه به اینکه مجموعه‌های «ساخت ایران» موفقیت‌شایان توجهی داشته است و باز خورد خوبی هم از آن شده است، در اکثر کشورها، سینما صنعتی بزرگ و پولساز به شمار می‌آید اما انگار مدت‌هاست ما با سینمایی ورشکسته طرف شده‌ایم شما اقتصاد کنونی سینمای ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

این را قبول ندارم. ببینید همه جای دنیا فروش فیلم‌ها به دلیل کرونا افت قابل توجهی داشته و این مختص سینمای ایران نیست. پیش از شیوع کرونا فیلم‌های پر فروش بسیاری به روایت آمار و ارقام داشتیم. سینمای ما همچنان مخاطب خود را خوش‌بختانه حفظ کرده است. ما کارهای کمی داشتیم که با اقبال عمومی مواجه شد و می‌توان این را دید. ما که پیش از شیوع کرونا داشتیم کار خودمان را به خوبی